

pusă în scenă de regizorul care le-a mai dat prilejuri de satisfacție profesională, Radu Afrim, de data aceasta la Poznan, în Polonia, în 2009. Nu mai enumer eu premiile și nominalizările obținute de realizatorii acestor spectacole din ultimul deceniu, cu care puține teatre se pot mândri. Dacă mai are vreo importanță, pot spune că păstrez ecoul unei autentice revelații estetice la *Don Perimplin și Belisa* de Federico García Lorca (regia Alexander Hausvater), *O noapte furtunoasă și D-ale camavalului* de Ion Luca Caragiale (regia Lucian Sabados), *Vassa Jeleznova* de Maxim Gorki (regia Alice Barb), *Trei surori și Prețul iubirii* de Cehov (regia Alexandru Dabija), *Don Juan* de Molière (regia Bocsárdi László), *Regina frumuseții din Leenane* de Martin Mc Donagh (regia Andreea Vulpe) și plăcuta impresie la două reprezentații de la „Hanul cu Tei”, *Cafeaua domnului ministru* de Horia Gârbea (regia Lucian Sabados), *Conversație după înmormântare* de Yasmina Reza (regia Cristian Juncu).

„...În acest teatru se întâmplă ceva”, scria în decembrie 1999 Florica Ichim, după premiera cu *Nebunul și călugărița* de Stanislav Ignacy Witkiewicz. Într-o așa-zisă „*Scrisoare deschisă lui... Toma Caragiu*” din pomenita schiță monografică, directorul teatrului, Lucian Sabados, se angaja cu emoție și recunoștință: „mergem mai departe, Maestre, știu sigur că de acolo de unde ne vegheați ne vreți puternici, adevărați și devotați”. Așa să vă fie povestea și de acum încolo!

Natalia STANCU

O carte numită „Adela”

Seara de gală cu *Floarea de cactus* a coincis pentru interpreta rolului principal și cu evenimentul sărbătoririi a 50 de ani de carieră artistică. Prilej cu care Adela Mărculescu a ținut cu emoție în mână și a dăruit publicului o carte frumoasă, luminată de chipul ei, carte care aspiră „să-i scrie în cuvinte, dialoguri și imagini – viața”. Un volum conceput original de către Olga Mărculescu și Ion Moldovan, prefațat de criticul Mircea Morariu și apărut în Editura Buna Vestire din Blaj sub titlul **Adela**.

Lansarea din foaierea Teatrului Metropolis, gazdă a manifestării (pe care ar fi fost cuviincios să și-o asume Naționalul) s-a bucurat de cuvântul introductiv al lui Alice Barb, de virtuțile întru calda valorizare ale profesorului dr. doc. Ion Toboșaru și de vibrația de inteligență, umor și suflet a lui Damian Crășmaru.

Cunoscutul partener de scenă al artistei a elogiat talentul, personalitatea, dăruirea, spiritul de disciplină, perfecționismul interpretei – descriind o ființă – uluitoare chiar și din perspectiva unui confrate pentru care teatrul confiscă întreaga existență și al cărei portret ideal ar presupune un mozaic ori caleidoscop al tuturor eroinelor cărora le-a dat contur, prezență, energie, farmec și distincție.

Cartea – de o apreciable ținută grafică și calitate a redactării (Alexandru Georgescu) ce numără 175 de pagini, plus alte 15 pline de fotografii ce luptă cu efemerul reprezentației teatrale – , este un colaj (la prima vedere derutant). Reunește confesiuni și evocări ale experiențelor formative și ale întâlnirilor hotărâtoare – făcute de Adela, de asemenea: amintiri și mărturii (în registrul căutării timpului trecut, al aparté-ului și chiar al monologului interior, semnate de sora Adelei – Olga; apoi extrase din cronici teatrale; apoi o sinteză – din care aflăm toate rolurile din teatru, film, din recitaluri și de la Radio, ca și referințe la activitatea didactică ori la turnee și distincții.

Aflăm că vocația pentru Thalia s-a manifestat din anii liceului, că la clasa lui Alexandru Fiñi de la IATC, colegii se numeau Margareta Pogonat, Ion Dichiseanu, Sergiu Tudose, Corneliu Revent etc., că parcursul său artistic a bifat meteoric Botoșanii; că la Ploiești, unde a fost angajată de Toma Caragiu, a jucat alături de acesta și în *De Pretore Vincenzo*; că artista a fost invitată la Sibiu de către Dan Alecsandrescu. Aflăm că la Național (unde o putem aplauda în această stagiune atât în *Sinucigașul*, cât și în *Dulcea pasăre a tinereții*) a fost adusă de Zaharia Stancu, debutul ei aici fiind cel cu rolul *Sorina* din *Înșir’te mărgărite* a lui Victor Eftimiu (în care *Baba Vraga* era Agepsina Macri-Eftimiu). Prilej de a omagia lungul șir de monștri sacri lângă care s-a format

(apărând în *Nunta însângerată*, *Părinții teribili*, *Dona Diana*, *Tache*, *Ianke și Cadâr*, *Harvey* etc.): Ion Finteșteanu, Al. Giugaru, Marcel Anghelescu și, nu în ultimul rând, desigur Radu Beligan. Perla coroanei, care produce cele mai mari delicii la lectură, rămâne însă evocarea originilor, a copilăriei și adolescenței fericite și a începuturilor afirmării artistice – făcută de sora Adelei, Olga Mărculescu. Temperatura acestor pagini trădează zbuluciumul comun al pierderii mamei (acum câteva luni) și credința că „cea mai mare fericire, după aceea de a iubi, este să-ți mărturisești iubirea” (citat din Octavian Paler, reprodus pe coperta a IV-a).

Adela Mărculescu s-a născut la Adjud, în familia unui medic militar, căpitan, nepot de colonel, pe care datoria l-a trimis și la Galați și l-a adus apoi la București. Cum rudele tatei erau olteni cu stare – vacanțele petrecute la Craiova au fost numeroase și de neuitat. Deosebit de interesante sunt dezvoltările cu privire la bunicii greci din partea mamei. În aceste pagini, Olga, distins filolog, profesoară de italiană și franceză, își dezvoltă nu doar imensa-i iubire, o prodigioasă memorie afectivă, ci și un autentic talent de prozatoare. Evocarea excelează prin firesc. Fluența propozițiilor simple, scurte și directe, culoarea cuvintelor neaoșe și subtilitatea celor moderne, ce nuanțează stări și reacții; prin fina pendulare de la informația nostalgică la comentariul plin de umor și mai ales, autoironie. Acum e drept, că există și „de unde” să vină o asemenea „inspirație”, căci strămoșii surorii Mărculescu au venit în România prin 1916 în straii turco-grecești, tocmai de pe meleagurile Troiei (Isarlăkul lui Ion Barbu și al huților de azi!). Strămutarea și mai ales adaptarea la obiceiurile valahe nu au fost ușoare pentru bunica Malama Rokas, grecoaica frumoasă, „albă ca laptele, cu ochi imenși căprui, de o voință și fermitate rar întâlnite”. Și nici pentru bunicul, Nicola Banos, bărbat focos, cu chip măsliniu și ochii verzi, înalt de 1,80 m. Vajnic palicar, bunicul avea o mustață în furculiță, pe care la bătrânețe și-o petrecea mândru pe după urechi, podoabă sacrificată fără milă de nepoatele care-l îngrijeau. Acești meridionali incorigibili au fost șocați, desigur, de asprimea iernilor de la noi, ca și de nu puține dintre obiceiuri. Așa încât, reînforși o vreme în Elada, povesteau concetățenilor despre o țară în care „pâinea se taie cu sfoara și apa se sparge cu toporul”...

O secțiune amplă din volumul *Adela* este acoperită de aprecieri și urări din partea a 50 dintre confrății care i-au însoțit și marcat evoluția, mulți iluștri.

Sunt printre ei actori de talia lui Radu Beligan, Draga Olteanu, Ileana Stana Ionescu, Rodica Mandache, Dan Puric, Sanda Toma; regizori (Felix Alexa, Alice Barb, Tudor Mărăscu și, nu în ultimul rând, Geo Saizescu); scriitori precum dramaturgul elen Kostas Assima-Kopoulos (care a admirat-o în piesa sa *Eleni*, pusă în scenă de regretatul Ion Cojar), Ion Brad, Dinu Săraru, Romulus și Ileana Vulpescu, Radu F. Alexandru; scenografi, critici de teatru, studenți ai Universității „Hyperion” – Facultatea de Arte; realizatori Radio; și nu în ultimul rând prieteni de nădejde precum prețuitul doctor Dorin Sarafoleanu sau prof. acad. Gheorghe Mecu. Cu toții „vorbesc” despre frumusețea, eleganța, noblețea iradiantă a tinutei princiare; despre variile disponibilități artistice și sufletești, despre surprizele pe care Adela le-a produs trecând de la roluri de ingenună lirică la exuberanța comediei și apoi la tragedia antică sau la drama contemporană; despre virtuozitatea recitatoarei de poezie cu o voce inconfundabilă și dicție desăvârșită.

„*Adela mea scumpă, ești strălucită și strălucitoare*” – îi scria după un asemenea spectacol radiofonic – Emil Botta. „*Să fii mândră, te rog, că nimeni nu-ți seamănă. Te-am ascultat uimit cu o fericită mirare. Te-am ascultat trăind acea clipă, acea fracțiune de viață dureroasă, Remember al tinerețelor mele*”.

